

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 13 października 2020 r.

Pozycja 293

POSTANOWIENIE

z dnia 28 lipca 2020 r.

Sygn. akt Ts 32/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Krystyna Pawłowicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej MKS Sp. z o.o. z siedzibą w T. w sprawie zgodności:

art. 398⁹ § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.) „w zakresie, w jakim uniemożliwia stronie merytoryczne rozpoznanie sprawy, ograniczając obowiązek przyjęcia przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej do rozpoznania jedynie do skarg oczywiście uzasadnionych i tym samym dochodzenie odpowiedniego odszkodowania od Skarbu Państwa” z:

- a) art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) art. 45 ust. 1 Konstytucji,
- c) art. 176 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 21 lutego 2019 r. (data nadania) MKS Sp. z o.o. z siedzibą T. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez radcę prawnego ustanowionego pełnomocnikiem z urzędu, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

1. Sąd Okręgowy w K. I Wydział Cywilny wyrokiem z 16 marca 2016 r. (sygn. [...]) oddalił powództwo skarżącej, która domagała się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w T. na swoją rzecz kwoty 162 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 3 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za bezprawne naruszenie konstytucyjnego prawa do złożenia skargi konstytucyjnej.

Sąd Apelacyjny w K. I Wydział Cywilny wyrokiem z 14 czerwca 2017 r. (sygn. [...]) oddalił apelację skarżącej od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 16 marca 2016 r. (sygn. [...]), od którego pismem z 27 października 2017 r. skarżąca wniosła skargę kasacyjną.

2. Sąd Najwyższy postanowieniem z 27 czerwca 2018 r. (sygn. akt [...]) odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w K. z 14 czerwca 2017 r. (sygn. akt [...]). Uznał, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; dalej: k.p.c.).

3. We wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego skardze konstytucyjnej skarżąca wystąpiła o stwierdzenie, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w zakresie, w jakim „ogranicza stronie prawo do merytorycznego rozpoznania sprawy oraz uzyskania rozstrzygnięcia stanowiącego prejudykat niezbędny dla uzyskania odszkodowania za niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej” jest niezgodny z art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 w związku z art. 45 ust. 1 oraz niezgodny z art. 45 ust. 1, a także z art. 176 ust. 1 Konstytucji.

W ocenie skarżącej sprzeczność zaskarżonego przepisu z zasadą prawa do sądu (art. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji) wynika z braku zdefiniowania zawartego w nim pojęcia „oczywistej zasadności”, co prowadzi do dowolności interpretacyjnej oraz budzi wątpliwości w przedmiocie techniki legislacyjnej.

Skarżąca podała również, że postępowanie zainicjowane wniesieniem skargi kasacyjnej jest postępowaniem jednoinstancyjnym. Przepisy k.p.c. nie przewidują możliwości zaskarżenia postanowienia Sądu Najwyższego o odmowie przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, co prowadzi do naruszenia art. 45 ust. 1 oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji.

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 27 listopada 2019 r. skarżąca, na podstawie art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.) została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej m.in. przez wyjaśnienie rozbieżności między *petitum* skargi a jej uzasadnieniem co do zakresu, w jakim kwestionuje zaskarżony przepis.

Pismem z 9 grudnia 2019 r. (data nadania) skarżąca wyjaśniła, że pełne określenie pkt 1 *petitum* skargi winno brzmieć: „stwierdzenie, iż przepis art. 398(9) § 1 pkt 4 k.p.c. w zakresie, w jakim uniemożliwia stronie merytoryczne rozpoznanie sprawy, ograniczając obowiązek przyjęcia przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej do rozpoznania jedynie do skarg oczywiście uzasadnionych i tym samym uzyskanie rozstrzygnięcia stanowiącego prejudykat a niezbędnego dla uzyskania odszkodowania od Skarbu Państwa za niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej jest niezgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 2 w zw. z art. 45 ust. 1 oraz niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 176 ust. 1 Konstytucji RP”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona określone przez prawo wymagania oraz gdy nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

2. Skarżąca wyczerpała przysługującą drogę prawną, o której stanowi art. 77 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 pkt 2 u.o.t.p.TK.

3. Dochowany został również trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej, zastrzeżony w art. 77 ust. 1 w związku z art. 44 ust. 2-3 u.o.t.p.TK.

Zgodnie z art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK w razie niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej, skarżący może złożyć do sądu rejonowego swego miejsca zamieszkania wniosek o ustanowienie dla siebie adwokata lub radcy prawnego z urzędu. Stosownie do art. 44 ust. 3 pkt 1 u.o.t.p.TK złożenie wniosku, o którym mowa w ust. 2, wstrzymuje bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Wznowienie biegu tego terminu następuje pierwszego dnia po dniu doręczenia adwokatowi lub radcy prawnemu rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego.

Ostateczne orzeczenie w sprawie – postanowienie Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2018 r. (sygn. akt [...]) – doręczono pełnomocnikowi skarżącej umocowanemu do wniesienia skargi kasacyjnej 10 września 2018 r. Pismem z 14 września 2018 r. (data nadania) skarżąca złożyła do Sądu Rejonowego w T. wniosek o ustanowienie pełnomocnika celem wniesienia skargi konstytucyjnej na powyższe postanowienie. Referendarz Sądowy w IX Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w T. postanowieniem z 24 października 2018 r. (sygn. akt [...]) ustanowił „skarżącej pełnomocnika z urzędu w osobie radcy prawnego, celem wniesienia skargi konstytucyjnej w związku z postanowieniem Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2018 r. (sygn. akt [...])”, którego wyznaczyła Okręgowa Izba Radców Prawnych w K. pismem z 28 listopada 2018 r. Zawiadomienie o wyznaczeniu doręczono pełnomocnikowi skarżącej 5 grudnia 2018 r. Skarga konstytucyjna – sporządzona przez pełnomocnika skarżącej – została wniesiona 21 lutego 2019 r. (data nadania), z zachowaniem ustawowego terminu. Braki formalne skargi konstytucyjnej zostały usunięte prawidłowo w przepisany terminie.

4. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej mogą być tylko przepisy ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których w sprawie skarżącego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji. Doprecyzowanie przepisu Konstytucji następuje w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK, który zobowiązuje skarżącego do określenia kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK skarżąca określiła przedmiot kontroli w postaci art. 398⁹ § 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm., obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.), na podstawie którego Sąd Najwyższy postanowieniem z 27 czerwca 2018 r. (sygn. akt [...]) – ostatecznym orzeczeniem w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji – odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżąca wskazała, które przysługujące jej konstytucyjne prawa oraz wolności i w jaki sposób zostały – jej zdaniem – naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK), a także uzasadniła sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK). Przedstawiony też został stan faktyczny sprawy (art. 53 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p.TK).

Biorąc powyższe pod uwagę Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił, jak w sentencji.